

T.C.
ELAZIĞ VALİLİĞİ
ELAZIĞ İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
2024-2025 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI I. DÖNEM II. ORTAK YAZILI SINAVI
MAZERET COĞRAFYA 10. SINIF

Adı ve Soyadı :

Şubesi : Öğrenci Numarası :

Aldığı Puan :

1. Ülkemizdeki sönmüş volkanlardan beş tanesinin ismini yazınız. (15 PUAN)

Ağrı, Süphan, Tendürek, Nemrut, Erciyes, Hasan, Karadağ, Karacadağ ve Melendiz Dağı.

2. Aşağıda dünya haritası verilmiştir.

Harita üzerinde Mississippi Nehri'ni 1, Büyük Okyanusu'nu 2, Ohotsk Denizi'ni 3, Karadeniz'i 4 ve Hazar Denizi'ni 5 ile numaralandırarak gösteriniz. (15 PUAN)

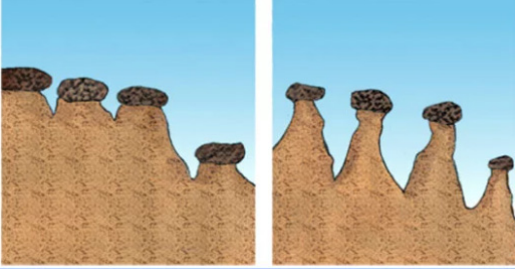
3. Aşağıdaki harita üzerinde Türkiye'deki bazı dağlar gösterilmiştir.

Haritada gösterildiği gibi dağların doğu-batı yönünde uzanmasının Akdeniz Bölgesi'nin iklimi üzerindeki etkisini kısaca açıklayınız. (10 PUAN)

Toros dağlarının Akdeniz'e paralel uzanmasından dolayı Akdeniz'in sıcak ve nemli havasının iç kesimlere geçişi engellenmektedir. Bunun sonucunda asıl Akdeniz ikliminin dağılışı sınırlanmış, bu iklimin sadece kıyı kesimlerde görülmesine yol açmıştır.

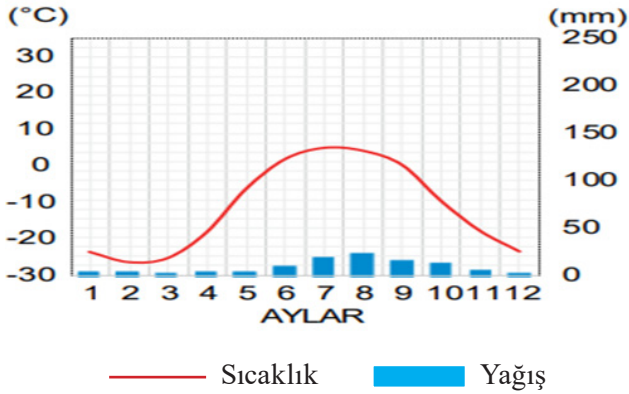
4. Aşağıda bulunan peribacalarının oluşumunda etkili olan dış kuvveti yazarak oluşum sürecini kısaca açıklayınız. (15 PUAN)

Etkili olan dış kuvvet: **Akarsular**

Oluşum süreci: Farklı dirençteki kayalardan tüfler, yüzey suları tarafından aşınırken aşınmaya dirençli olan kayalar altlarındaki dirençsiz kısımları korur.

5. Aşağıda bir iklim bölgesine ait aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

İklim şartları bir bölgede toprak oluşumunda önemli bir etkiye sahiptir. Toprak oluşumu öncelikle kayaların fiziksel ve kimyasal olarak parçalanmasıyla başlar. Ayrışan kayalar üzerinde bitki örtüsü gelişir ve çürüten bitki ve hayvan parçaları toprağı humus bakımından zenginleştirir.

Buna göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Bu iklim bölgesinde hangi tür topraklara rastlanır? (5 PUAN)

Tundra

b) Bu bölge topraklarının verimsiz olmasında hangi faktör etkilidir? (5 PUAN)

Ortalama sıcaklıkların çok düşük olması

6. Göller yöresi, kuzeydoğuya uzanan Batı Toroslar'ın güneydoğuya yönelmesi ile dağlar arasındaki çukurların sularla dolması ve yörede bulunan suda çözünebilir kayaların kimyasal ayrışmaya uğraması sonucunda oluşan Burdur Gölü, Acıgöl, Kovada Gölü, Akşehir, Eğirdir ve Beyşehir gibi göllerin bulunduğu bölgeye verilen isimdir. Ayrıca bölgede Isparta yakınlarında Gölcük isimli bir maar gölüne de rastlanmaktadır. Bölgede bulunan Burdur Gölü, Acıgöl, Yarışlı Gölü acı su özelliği gösterirken, Salda Gölü, Eber Gölü, Eğirdir ve Beyşehir göllerinin suları tatlıdır.

Verilen metne göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Yörede bulunan bazı göllerin sularının acı olmasının nedeni nedir? (8 PUAN)

Dışa akışının olmaması

b) Yörede volkanik faaliyetle oluşmuş gölün adı nedir? (7 PUAN)

Gölcük maar gölü

7. Türkiye'nin kullanılabilir su kaynağı, bulunduğu bölgedeki ülkelere göre yüksektir. Fakat yüksek nüfus artışı nedeni ile son 60 yılda kişi başına düşen su miktarı 4000 m³ ten 1430 m³ e gerilemiştir. 2030 yılında, Türkiye'nin nüfusunun 100 milyona çıkacağı ve kişi başına düşen su miktarının 1120 m³ e gerileyeceği öngörülmektedir.

Buna göre su kıtlığı sorunu yaşamamak için ülke bazında almamız gereken tedbirlerden iki tanesini yazınız. (10 PUAN)

- Su tasarrufu ile ilgili eğitimler,
- Sosyal medya aracılığıyla eğitici öğretici programlar,
- Topluma yön veren kişiler aracılığıyla bilgilendirme yapılabilir.
- Bir devlet politikasına dönüştürülebilir vb.

Yukarıda verilen cevaplar örnek cevaplardır. Genel tasarruf tedbirleri manasına gelen tüm olası cevaplar doğru kabul edilecektir.

8. Türkiye'de toprağın sanayideki kullanım alanlarından iki tanesini yazınız. (10 PUAN)

Seramik, porselen, tuğla, kiremit, inşaat, çimento vb.